

Vardarbība pret bērniem Latvijā

**Pēc tiesu medicīnas ekspertīzes
materiāliem**

- Pats skaistākais cilvēku saskarsmē ir harmoniskas attiecības.
- Ikviena vardarbība (psihiska, fiziska vai seksuāla), kas ir vērsta pret cilvēku, īpaši pret bērnu, ir viena no vissmagākajām attiecību pieredzēm, kas var atstāt grūti dziedināmas sekas turpmākajā dzīvē.
- Tiesu medicīnas praksē mēs sastopamies ar diviem vardarbības veidiem – fizisko un seksuālo, kā pieaugušo, tā bērnu vidū.

Vardarbība pret bērniem.

- Tiesu medicīnas ekspertīze aptver tikai nelielu daļu vardarbībā cietušo bērnu, kuri ar pieaugušo starpniecību vai paši vērsušies tiesībsargātājās iestādēs.
- Lielākā daļa vardarbībā cietušo bērnu, ja pāri nodarītais neizraisa smagas sekas, tiesu medicīnas ekspertīzē vispār nenonāk. Īpaši tas attiecas uz dzimumnoziegumiem, kuri tiek noklusēti mēnešiem vai pat gadiem ilgi, un tikai kaut kādās nejaušās sarunās daļa to nāk gaismā.

- Tiesu medicīnas eksperts, veicot ekspertīzi (kā bērnam, tā pieaugušajam) nepratina cietušās personas un viņu sniegto informāciju par notikušo nepārbauda.
- Eksperta galvenais uzdevums ir objektīvi apsekot cietušo personu, konstatēt miesas bojājumus vai citas vardarbības pazīmes.
- Ja cietušais ir jau griezies pēc medicīniskās palīdzības vai meklēs to pēc tiesmedicīniskās apsekošanas, tiek pieprasīti medicīnas dokumenti.

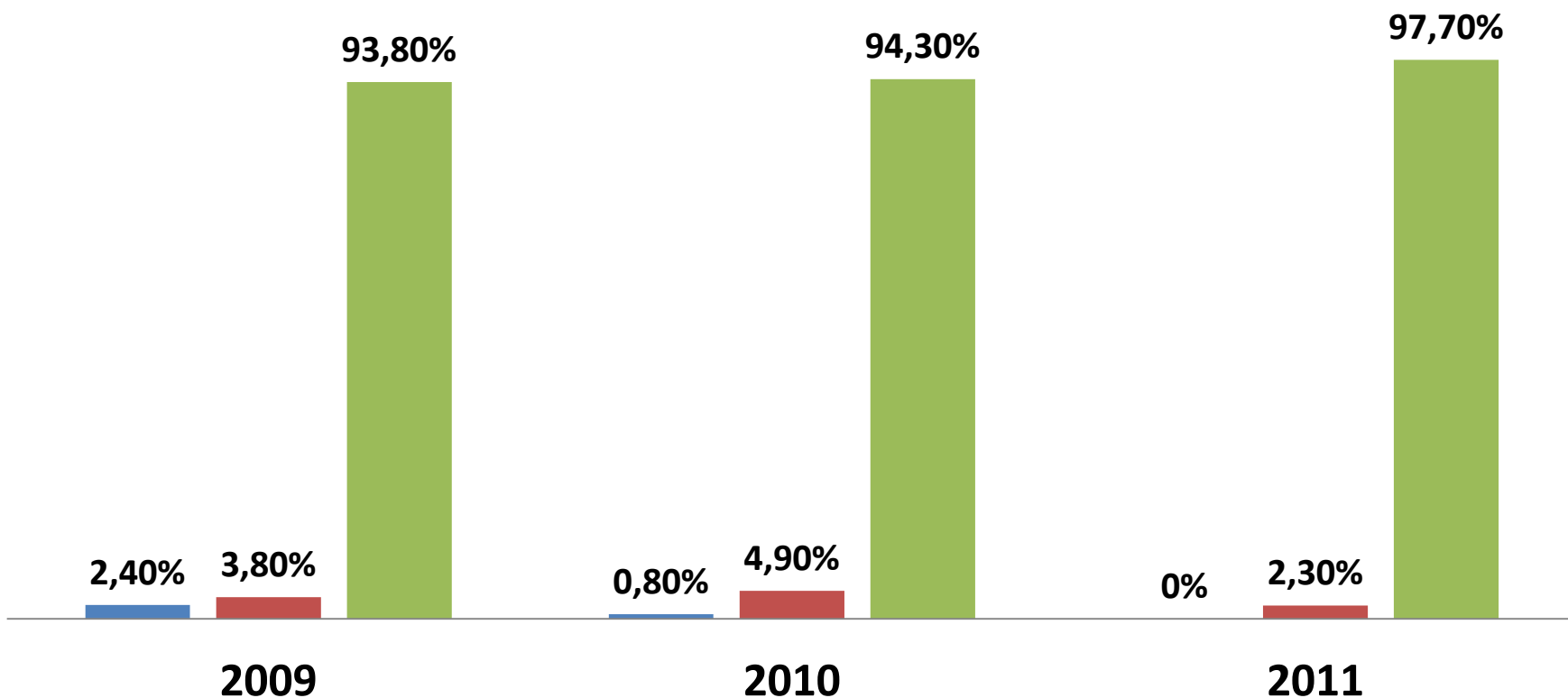
Īss ieskats tiesu medicīnas statistikā par vardarbībupret bērniem 2009.– 2011. g. :

Fiziskā vardarbība pret bērniem (2009- 2011)

Vardarbības veids	2009. g.		2010. g.		2011. g.	
	Skaitis (100%)	No tiem Rīgā	Skaitis (100%)	No tiem Rīgā	Skaitis (100%)	No tiem Rīgā
Nāve no svešas rokas darbības	3 2,3%	2	1 0,8%	1	-	-
Pašnāvība	5 3,8%	2	6 4,9%	3	3 2,3%	0
Vardarbība bez letālām sekām	122 93,8%	34	115 94,3%	35	129 97,7%	37
Kopā	130 100%	138	122 100%	39	132 100%	37

Fiziskās vardarbības veidi (2009. -2011.)

■ Nāve no svešas rokas   ■ Pašnāvība   ■ Vardarbība bez let. sekām

Vardarbība ģimenē bez letālām sekām

Eksperts nosaka miesas bojājumu nodarīšanas mehānismu un laiku, kā arī kvalificē nodarītos miesas bojājumus pēc smaguma pakāpes.

Biežākais cietušo vecums ir 10 – 15 gadi. Pārsvarā cietušās ir meitenes

Varmāka – tēvs, patēvs, māte vai citi ģimenes locekļi.

Biežāk pielietotā vardarbība – cieta trula trauma (sitieni 80 %), retāk asu priekšmetu iedarbība (brūces) un žņaugšana.

Apmēram viena trešdaļa cietušo vērsušies pēc medicīniskās palīdzības ārstniecības iestādēs.

Biežākās traumu diagnozes ir:

- ķermeņa un galvas sasitumi;
- galvas smadzeņu satricinājums;
- sistas brūces.

Visbiežāk miesas bojājumi kvalificēti kā **maznozīmīgi** (apm.85%), otrā vietā - **viegli** miesas bojājumi, retāk – **vidēji smagi** vai **smagi**.

Vardarbība pret bērniem ārpus ģimenes

Biežākais cietušo vecums ir 11- 15 gadi, pēc tam 16 – 18 gadi. 80 % cietušo ir zēni.

Varmākas – pazīstams vienaudzis vai vienaudžu grupa, retāk – nepazīstami vienaudži vai vienaudžu grupa, kā arī pieaugušie.

Notikumu vieta – iela, skola, pagalms un citas vietas.

Visbiežāk nodarītas cietas, trulas traumas – sišana, žņaugšana, ievainojumi ar asiem priekšmetiem .

60 % cietušo ir vērsušies pēc medicīniskās palīdzības.

Biežākās diagnozes ir:

- galvas un sejas sasitumi;
- galvas smadzeņu satricinājums;
- ekstremitāšu un ķermeņa sasitumi;
- sistas brūces .

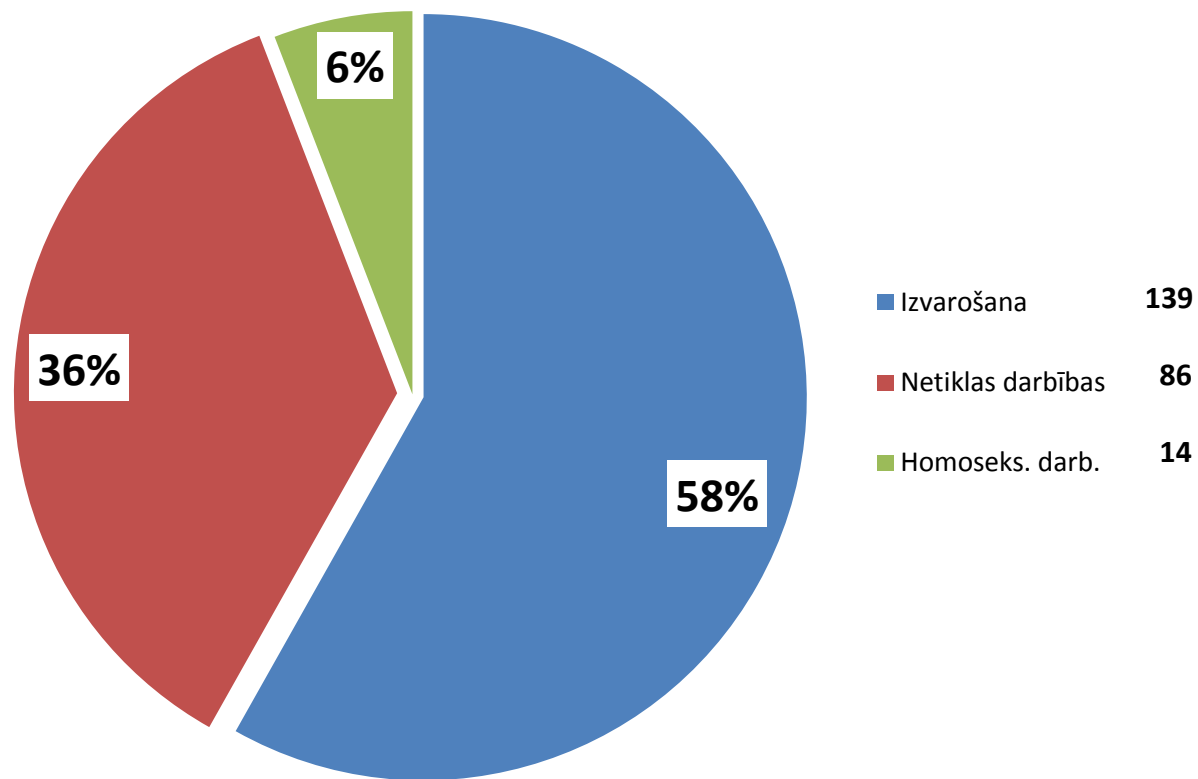
Smaguma pakāpju sadalījums aptuveni līdzīgs kā vardarbības gadījumos pret bērniem ģimenē.

Aptuveni 20% ekspertīžu objektīvas miesas bojājumu pazīmes nav konstatētas.

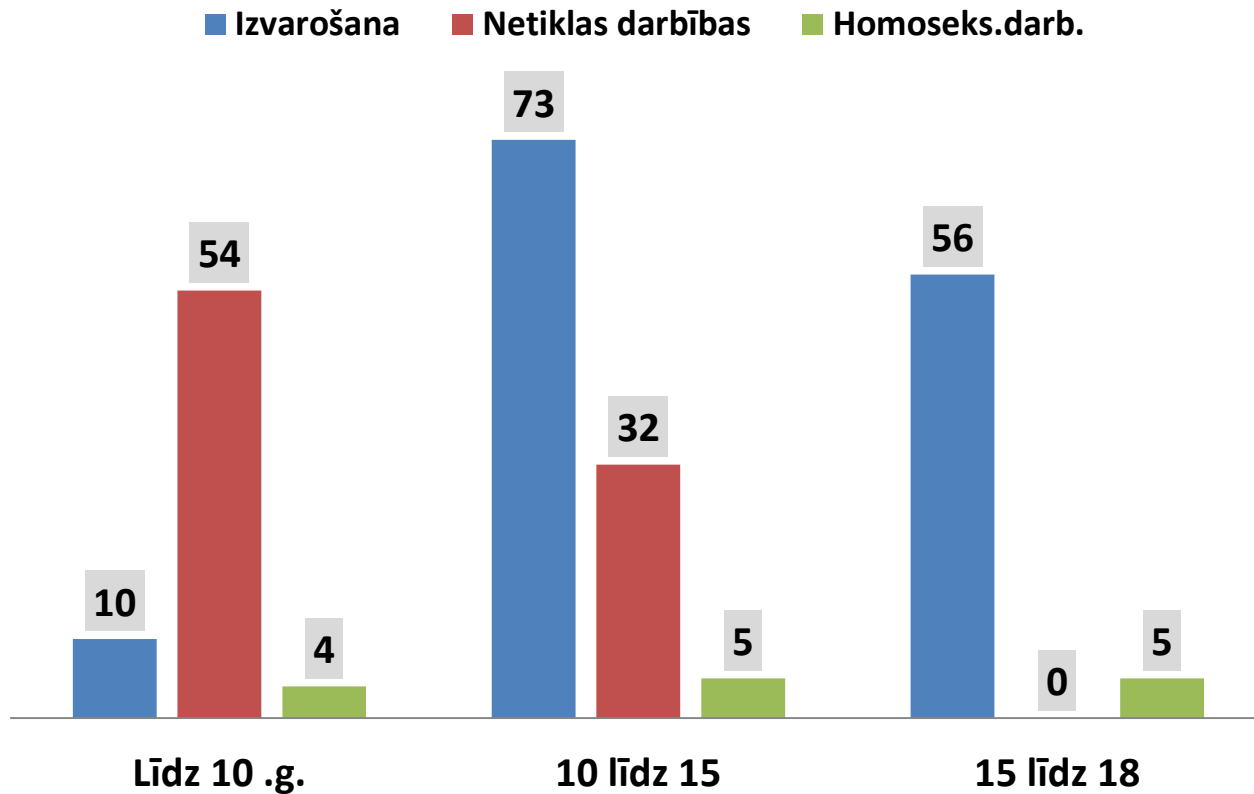
Seksuālā vardarbība pret bērniem (2009 – 2011)

Vardarbības veids	Skaitis	No tiem Rīgā	Cietušo vecums		
			Līdz 10 g.	10 līdz 15 g.	15 līdz 18 g.
Izvarošana	139	48	10	73	56
Netiklas darbības	86	34	54	32	-
Homoseks. darbības	14	6	4	5	5
Kopā	239	88	68	110	61

Seksualās vardarbības veidu biežums (2009.-2011.)

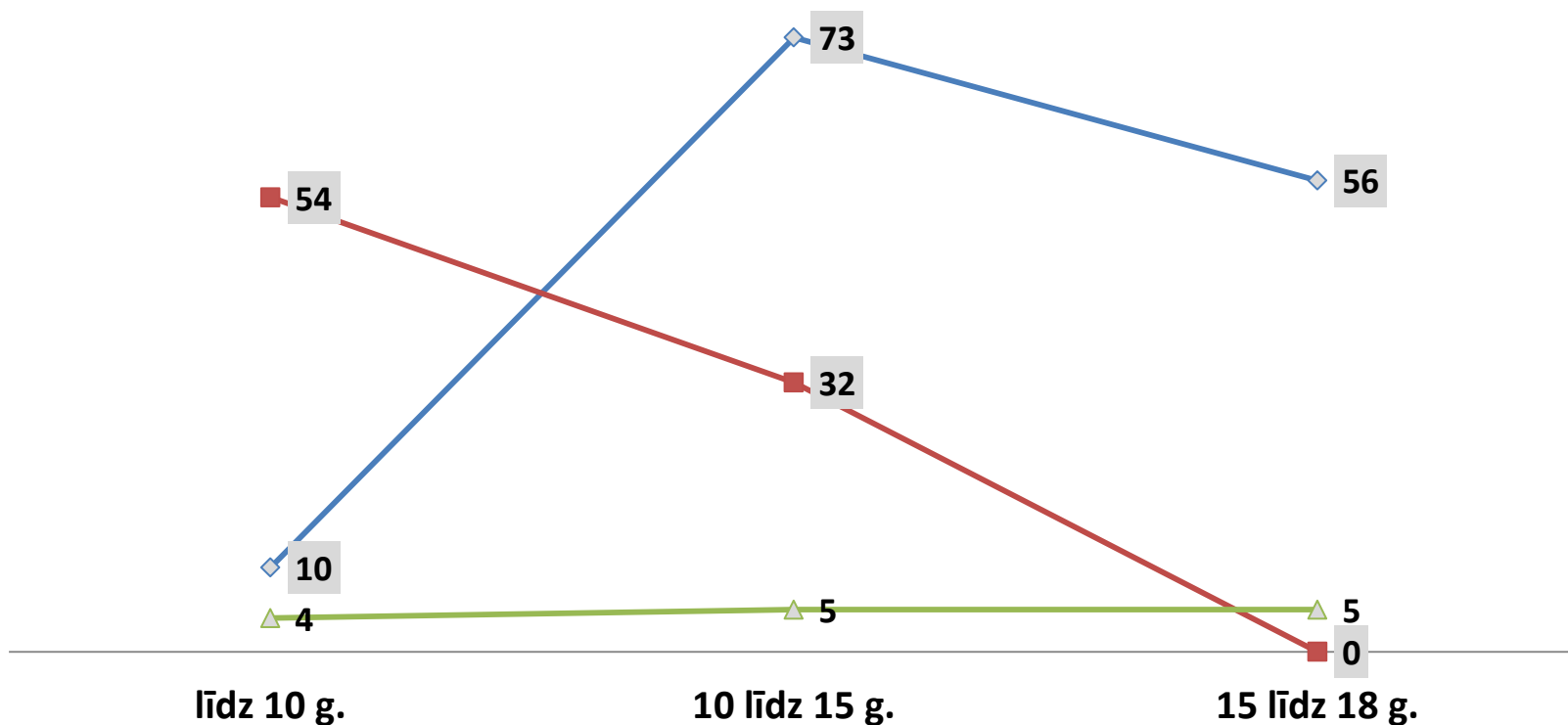

Seksuālā vardarbība pret bērniem pa vecuma grupām (2009. - 2011.)

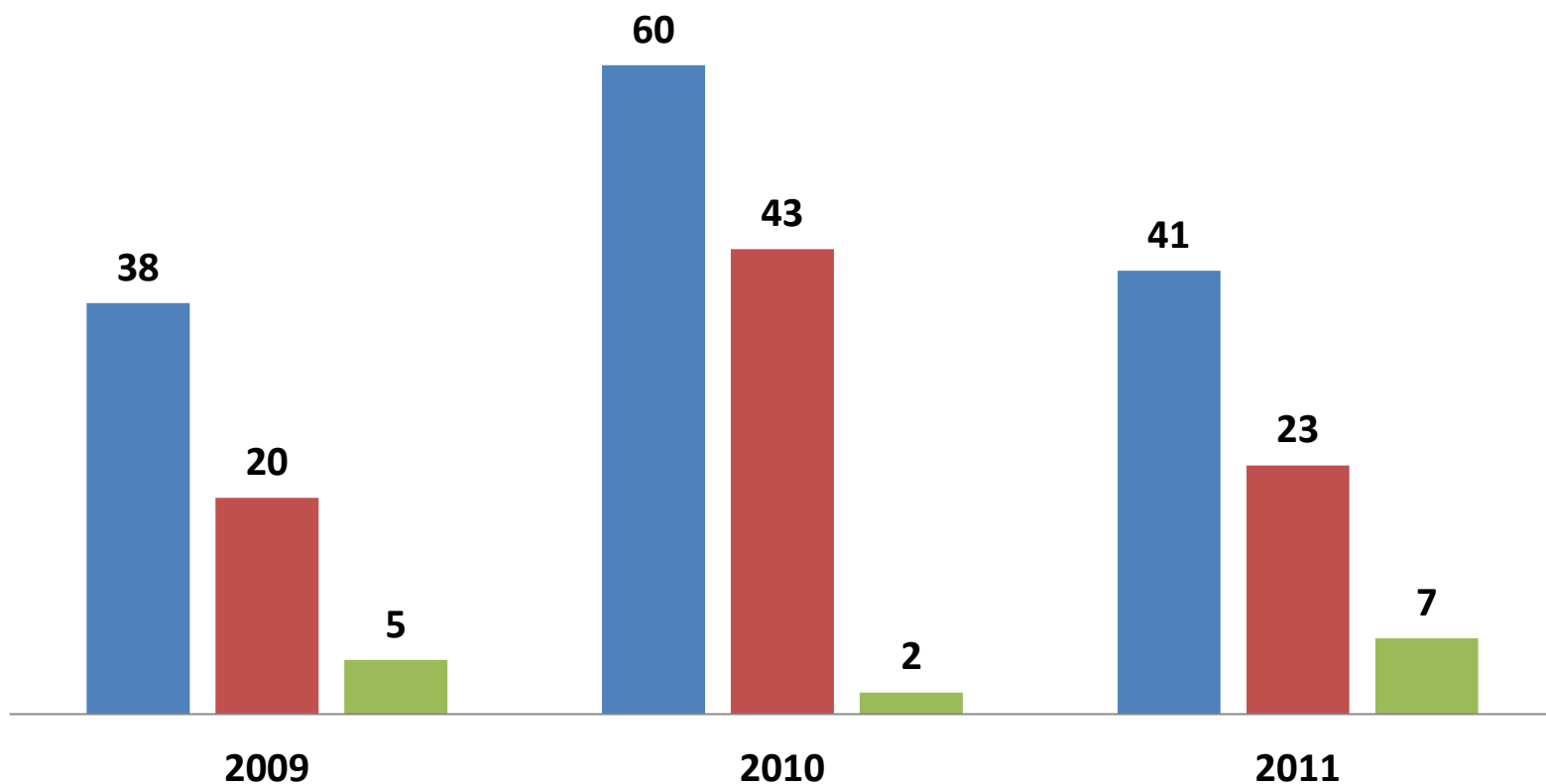
Seksuālās vardarbības veidi pa vecuma grupām (2009. - 2011.)

—◇— Izvarošana   —■— Netiklas darb.   —△— Homoseks.darb.

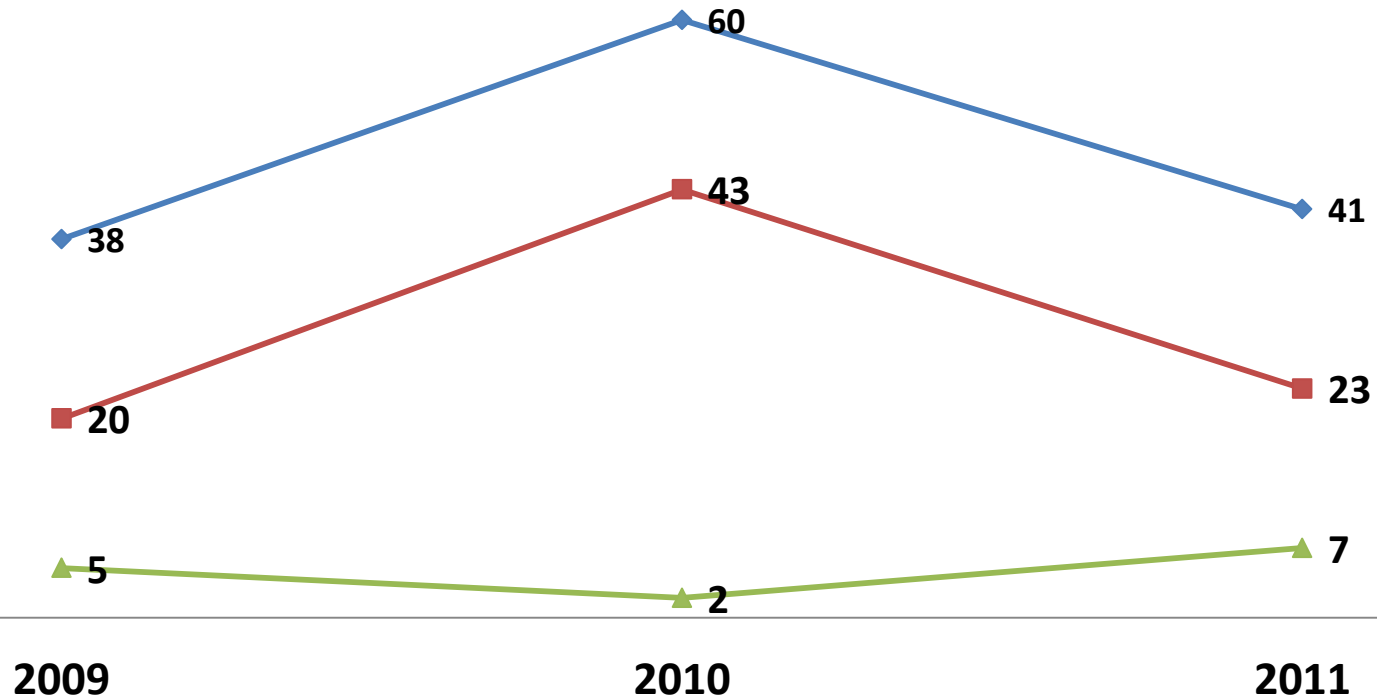
Seksualās vardarbības veidi pa gadiem (2009. - 2011.)

■ Izvarošana   ■ Netiklas darbības   ■ Homoseks. darbības

Seksualās vardarbības veidi pa gadiem (2009. 2011.)

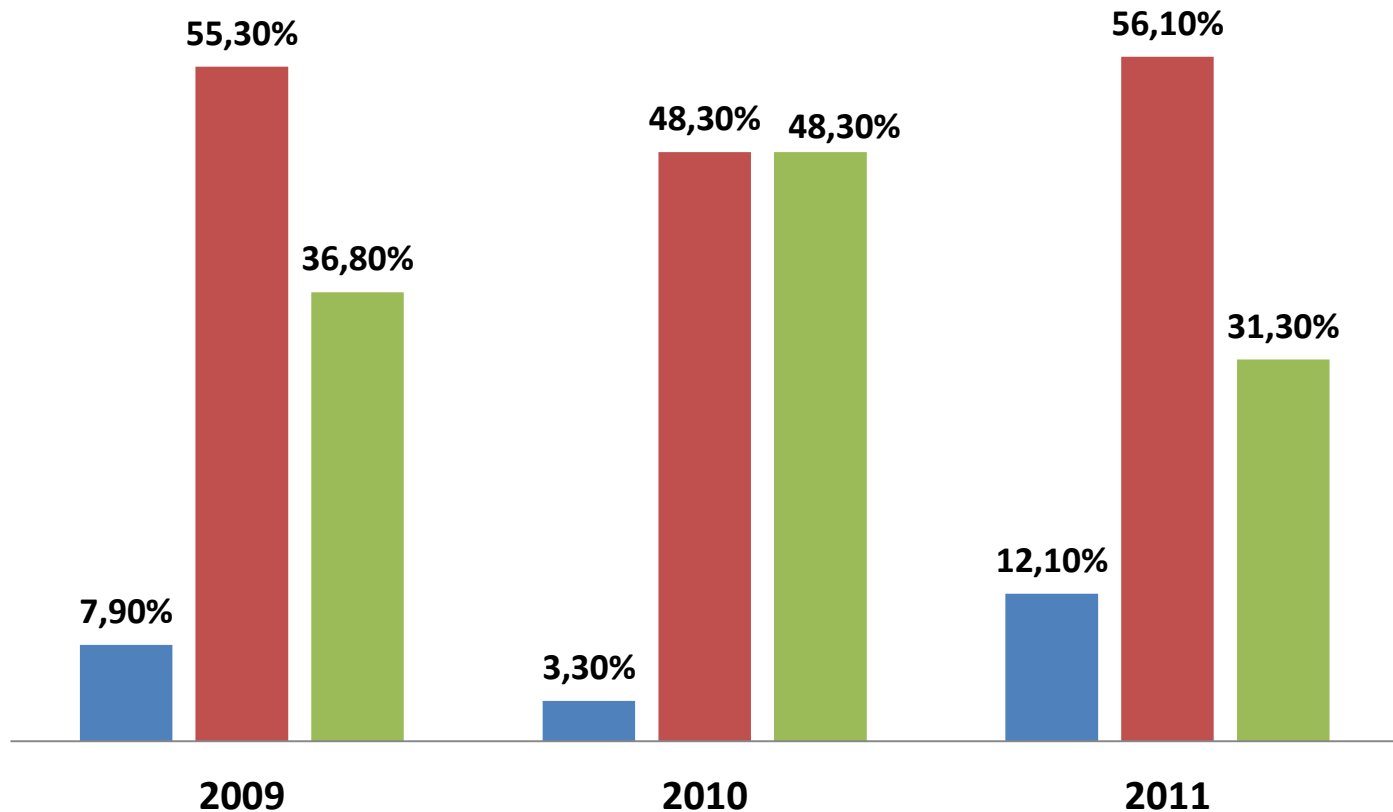
◆ Izvarošana   ■ Netiklas darbības   ▲ Homoseks. darbības

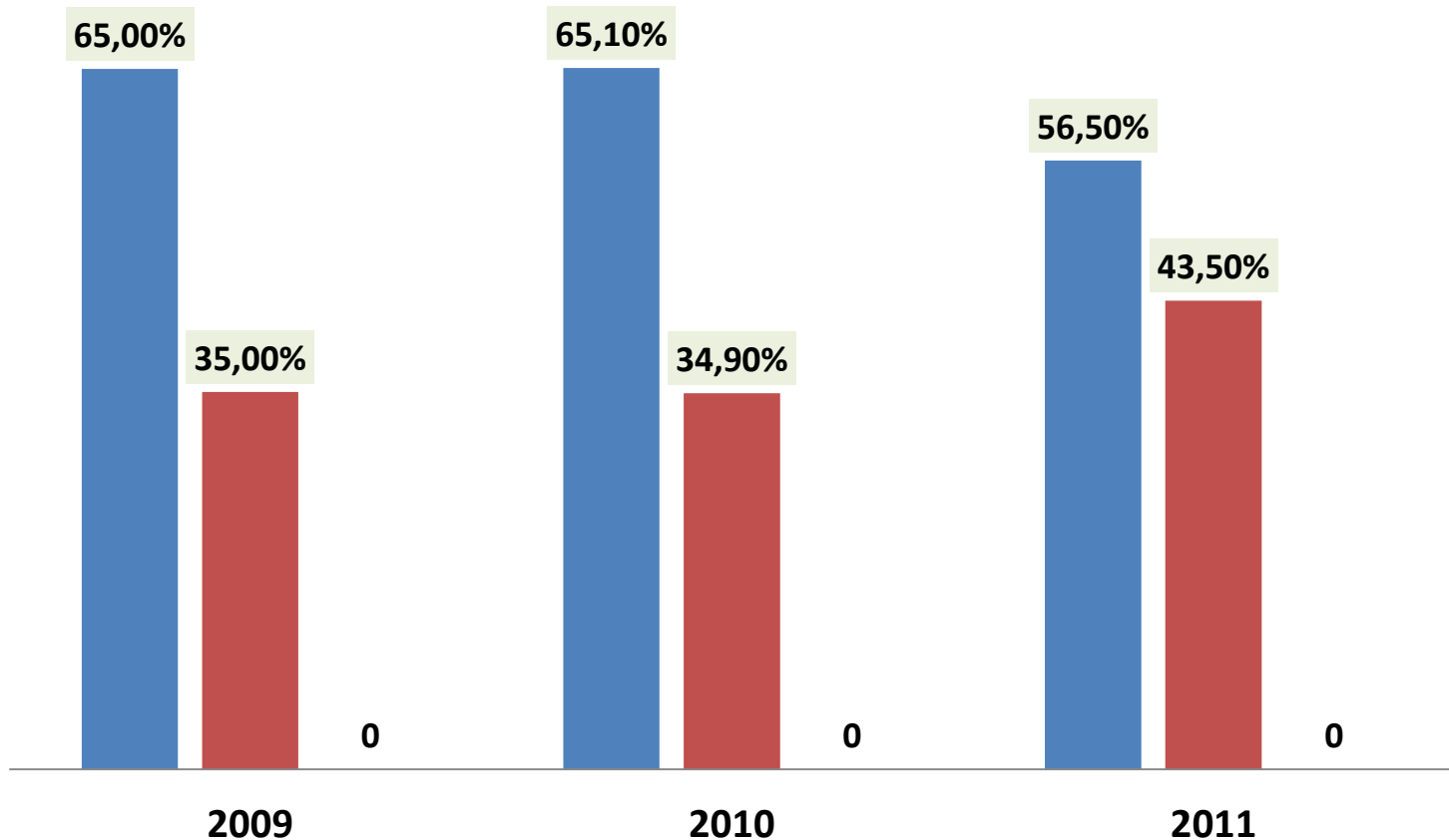
Izvarošana pa vecuma grupām 2009. - 2011. g.

■ Līdz 10 gadiem   ■ 10 līdz 15 gadi   ■ 15 līdz 18 gadi

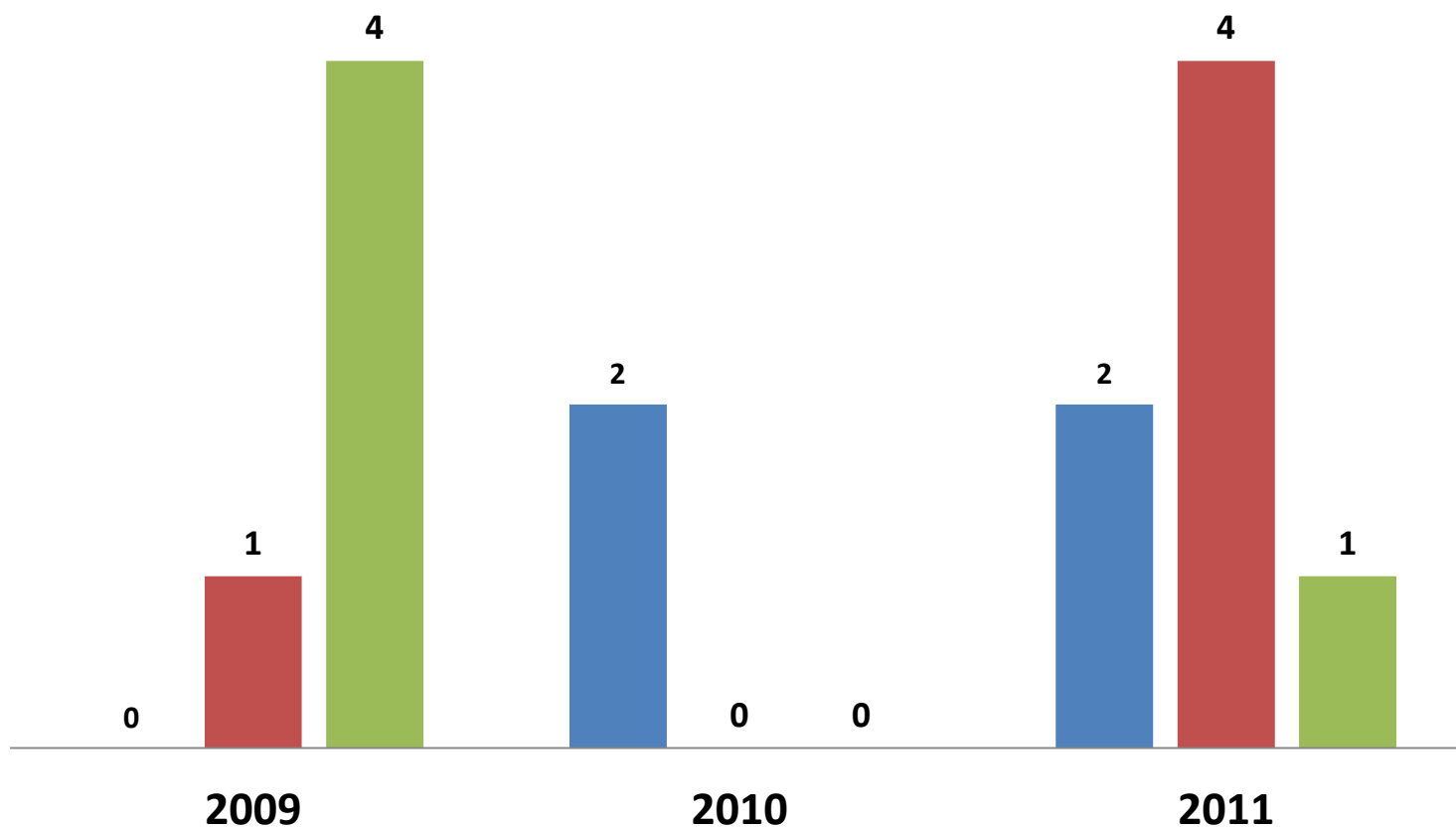
Netiklās darbības pa vecuma grupām 2009. - 2011. g.

■ Līdz 10 gadiem ■ 10 līdz 15 gadi ■ 15 līdz 18 gadi

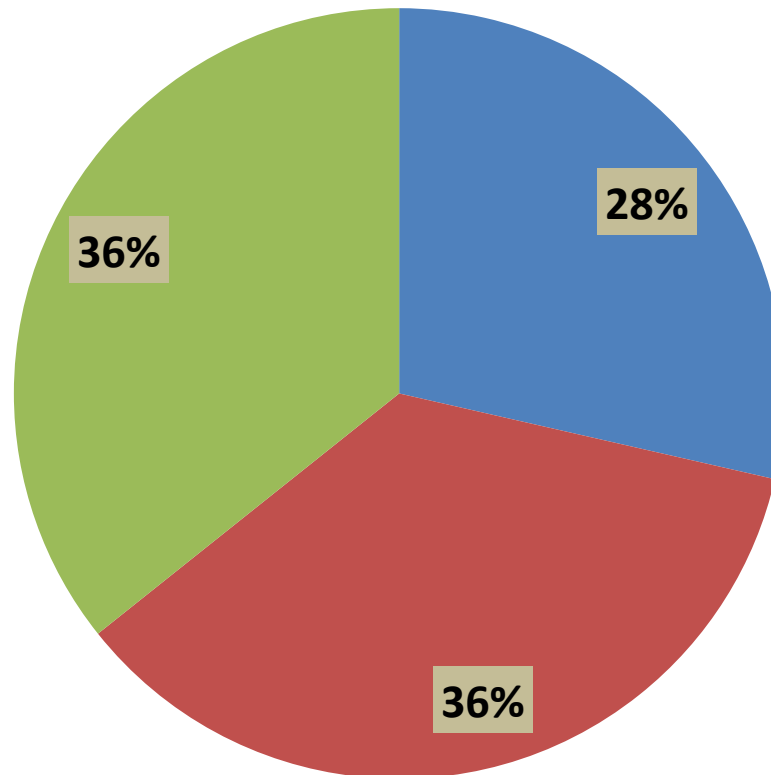
Homoseksuālas darbības pa vecuma grupām 2009. ,2010. un 2011. gadā

■ Līdz 10 gadiem   ■ 10 līdz 15 gadi   ■ 15 līdz 18 gadi

Homoseksuālas darbības pa vecuma grupām 2009. - 2011. gados

■ Līdz 10 gadiem ■ 10 līdz 15 gadi ■ 15 līdz 18 gadi

Seksuālais varmāka visbiežāk ir tēvs, patēvs, mātes draugs u.c, tai skaitā arī nepilngadīgie.

Tiesu medicīnas eksperts nerisina jautājumus par to, vai cietušā persona ir izvarota, vai ir veikts pederastijas akts vai netiklas darbības.

Tie ir juridiski jēdzieni, kurus noskaidro procesa virzītājs, izmeklējot konkrētos gadījumus.

Eksperts tikai konstatē, vai ir bojājumi dzimumorgānu vai anālā apvidū, vai citur uz ķermeņa un atbild uz jautājumiem:

- vai ar cietušo ir izdarīts dzimumakts (pēc vairākām pazīmēm);

- vai ir dzimumlocekļa (vai cita cieta trula priekšmeta) ievadišanas pazīmes anālajā atverē.

Grūtības šāda veida ekspertīzēs

- Vēlīna vēršanās ekspertīzē.
- Miesas bojājumu nepilnīgs apraksts medicīnas dokumentos.
- Pretrunas ar bērnu ginekologiem, kas rada turpmākās grūtības ekspertīzes laikā.

.

Vardarbība - kā ļauna slimība, kas nav apkarota tās cēlonī - vēršas plašumā, aptverot arvien lielāku cietušo skaitu, nodarot smagas fiziskas un psihiskas sekas, iznīcinot cilvēkā skaisto un harmonisko.

Ja cīņa būs tikai ar sekām, tad nepietiks psihologu, psihiatru un krīžu centru. Vardarbība ir jāapkaro tās iedīglī, nodrošinot ētisku, kristīgu audzināšanu bērnudārzos, ģimenē un skolā.

Šo situāciju varētu uzlabot pedagogiem un citiem speciālistiem, lasot lekcijas par audzināšanas jautājumiem bērnu vecākiem (topošajiem vecākiem) un skolēniem, kā arī organizējot seminārus ar psihologu, tiesībsargājošo iestāžu pārstāvju un tiesas medicīnas ekspertu piedalīšanos.

Paldies par uzmanību !